

Előfizetési díj.

Videkre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre	15 frt.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy óra helyben	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Főter 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap

1875. utolsó negyedére.

A „Kelet” előfizetési ára:

Félévre	8 frt
Negyedévre	4 „
Egy óra	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legegyszerűbben postai utalvánnyal alólított könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

STEIN JÁNOS,

a „Kelet” kiadója.

Az egyetem és Karolina-kórház.

(5. §.) Az egyetemi évet megnyitó rectori beszédek egyik állandó rovatát alkotják nálunk a panaszok a fölött, hogy az orvosi kar rendelkezésére nem állván aját, önálló klinikák, az egyetem kénytelen az országos Karolina-kórház vendégeretetéhez folyamodni, s ehez képest klinikáik nincsenek kizárólag a tanítási célokhoz alkalmazva, hanem alkalmazkodniok ell azokhoz a követelményekhez, melyek a Karolina-kórház, mint országos öz-kórház, megfélelni kötele.

Az ideai rectori bucsu-beszéd e mellett még bizonyos „surlódásokat” is említi, melyek az egyik klinika vezetője és Karolina-kórház igazgatósága között felmerültek, minek folytán aztán dr. Bakonyi József az országos kórház igazgatója egyik helyi lapban nyilatkozatot tett közzé, s mint átszik, elég tárgyilagosan adta elő, hogy mielő viszony állapított meg a belügyminiszter és az oktatásügyér által a Karolina-kórház és az egyetem között, mely szerint Karolina-kórház, még saját alapjainak uterheltetésével is igyekezett minden lehetőt megtenni, hogy a klinikák a lehetőség szerint jól berendeztessenek, elismerve azon előnyöket is, melyek a kórházra ából származnak, hogy a klinikákat vezető egyetemi tanároknak kitűnő orvosokat nyer — de hangsúlyozván az igazgatóság-

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Az

ÖREG UR VÉDENCZEI.

REGÉNY

két kötetben.

Írta:

Flygare Carlén Emilia.

Második kötet.

XII.

A viszontlátás.

(Folytatás.)

Ferdinánd ismétlé szavait: — Vigyen engem az ördög, ha ismerek önre! Mennyire megváltozott és pedig előnyére. Mannerstedt inverte magát s mondá: hogy e részben gyanest mondhatja ő is a kapitány urról.

— No de mégis csak egy kicsit nevetéges dolog — kiáltott fel ez utóbbi videretessel, hogy mi itt állunk szemben s mint é eszevesztett mondjuk egymásnak a bókákat. Ígyjukk ezt mennyasszonyainkra, kik mégis csak inkább meg tudják határozni értéküket, a nem is közlik azt velünk mindig.

nak, mint ilyennek, érintetlen maradását, s némi leplezett gúnnyal emlékeztén meg ama „surlódásokról”, melyeket a lelőporector is megemlített beszédjében.

Mi, akik ez ügyről, illetőleg a „surlódásokról”, alaposan csak annyit tudhatunk, a mennyi a prorectori beszédben és a dr. Bakonyi nyilatkozatában olvasható, természetesen nem szólhatunk a kérdés az ágához s nincs is szándékunk szólni, mert nem akarjuk, nem akarhatjuk ez ügyet még inkább elmérgesíteni. De annyit látunk tisztán, hogy itt hatalmi kérdésről van szó s e miatt kell magának az egyetemnek szenvednie. Mert nyilvánvaló tény, hogy az egyetem ez idő szerint kénytelen a meglévő kórházat használni — már akármennyire felel, vagy nem felel meg a klinikai követelményeknek, — és ismét, hogy a kórház — mint országos kórház — köteles az adott körülményekhez képest szolgálni nemcsak közkórházi feladatának, hanem az egyetemi tan-czélóknak is.

Ha tehát merültek föl — s elég sajnos, hogy merülhettek föl — egyén és egyén között surlódások, maradjanak azok tisztán az egyének surlódásai s ne származzanak át az intézményre, miből alig hiszszük, hogy akár az egyetemen, akár a kórházban előnye származhatnék. S minden fölött alig hiszszük, hogy előnyre válhatnak akármelyik félnek is, ha saját ügyét az intézmény ügyévé erőszakolja s az által vél magának eleget vehetni, hogy az egyénért az ügy ellenessé válik.

A klinikák vezetői, nézetünk szerint, helytelenül cselekednek, ha tulhajtott s az adott viszonyok közt ki nem elégíthető követeléseket formálnak a kórházhoz. A tudomány vívmányait — igaz — teljesebben érvényesítheti a nagy, mintsem a kis apparatussal; de figyelmen kívül nem hagyható tény az, hogy akárhány kisebb egyetem van a mivel külföldön is, mely még annyi segéd-cszközzel sem rendelkezik e tekintetben, mint a miénk; s bizony a budapesti is csak néhány éve kezd a jóllét és tudományos fényezés állására emelkedni. Egyszerre semmi sem lehet meg s annyal kevésbé egy ily nagy és szövényes szükségletekre támaszkodó intézet, mint az egyetem. De tulfélől azt hiszszük, hogy a Karolina-kórház igazgatósága sem fogná föl helyesen állását és méltóságát, ha azt az eddigi készséget, melyet a nyilatkozat hangsúlyoz s melylyel — mint mondja — mindenben igyekezett, erejéhez képest eleget tenni a klinikák követelményeinek, most, ez incidens következtében elejtene s akár nyílt ellenkezése, akár hideg közönye vagy rejtett as-

— Oh bár már holnap volna — sohajta Mannerstedt.

— Türelem — inté őt a kapitány — néhány órát csak kettőnk társaságában kell előlünk. Hogy ezt megkezdjük — e szónál kihúzza egy pezsgős palack dugaszát — ígyünk jegyeseink egészségéért. De még sem, nem ez az első, előbb ürítsünk egy üdvözlő és baráti poharat, mert kapitány ur és tiszteltes ur, mégis igen idegenül hangzik köztünk, kik az én derék nagybátyámat egyaránt atyaként tiszteljük s ő is fiainak néz bennünk.

— Ez való igaz — viszonzá Mannerstedt, felemelve telt poharát s kocczintva Ferdinánddal.

— Így kedves barátom és rokonom — szólt a kapitány s szívélyesen ölelte meg új barátját, most már hölgyeinken a sor. Éljenek kedveseink! Legyenek a nők példányképeivé s tegyenek minket a legboldogabb férjékké.

— Legyünk mi a férfiak példányképei s adja isten, hogy őket a legboldogabb nőkké tehessük — igazítá ki Mannerstedt a felköszöntést s fenéig üríté ki poharát.

— Így sem bánom — szólt nevetve Ferdinánd — így is jó, de őszintén szólva, úgy hiszem az első jobban talál.

Most Brun asszony is beérkezett a vacsorával s a nap első sugarai már videran üdvözlét a világot, midőn a két fiatal ur még pedig pohárral kezében az asztal mellett ült.

— Nem, nem Ferdinánd — szólt Mannerstedt legalább ötödször tolya el maga elől

AZ ÉRTÉKESBB CIKKEK DIJAZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

kálódása által megrövidítené még azokat az előnyöket is, melyeknek kiszolgáltatása a kórháznak hatalmában áll. Azok a szabályzatok és paragrafusok, melyeket a nyilatkozat felsorol, eddig is megvalának s mégis a nyilatkozat maga mondja, mennyi előnyt nyújtott a kórház a klinikáknak; s ha ezeket eddig lehetett nyújtani, vajjon nem erkölcsi kötelesség-e tovább is nyújtani? Az a belügyminiszteri rendelet, mely szerint a fizetésért ápolítás ellátott betegek nem kényszeríthetők, hogy tananyagul szolgáljanak, nem mai keletti s ha még is, mint a nyilatkozat állítja, eddig, e rendelet mellett is volt elég tananyag, most csak azon esetben apadhat a tananyag el, ha mesterségesen elapasztatik . . . Mi ezt az igazgatóságról feltenni nem akarjuk, de bizonyos, hogy a tananyag elapadtával szükségképp ebbe a gyanuba esnek az igazgatóság s vajjon előnyére válnék-e ez most védett nevének? Aligha.

A legbiztosabb megoldása a kérdésnek azonban mindentre az volna, ha a Karolina-kórház teljesen saját közkórházi hivatásának élhetne, az egyetem pedig saját klinikákkal rendelkezhetnék. És itt azt hiszszük, első sorban az egyetemnek a kötelesség, hogy cselekvőleg lépjen föl s a kormány, illetőleg törvényhozás előtt az elodáshatatlanság szükségét fölfejtve, oda hasson, hogy önálló klinikákat nyerhessen. De addig mindkettőnek, mind a kórháznak, mind az egyetemenk erkölcsi kötelessége számba venni a tényleges körülményeket s szolgálni az ügyet, az egyéni érdekek, ambíciók és orrolások teljes háttérbe szorításával!

— A pénzügyi bizottság okt. 22. ülésében, melyen az új miniszterelnök s a kormány valamennyi tagja jelen volt, először is Helfy jelentett be különvéleményt a budget s a elfogadott fedezeti mód ellen. Aztán az általános jelentés részletei kerültek tárgyalás alá. Wahrmann kifejté, miként a bizottság nevében nem tartja javasolhatónak, hogy a hiány fedezetlen része az utolsó kölcsön meglévő részleteiből fedeztessék, míg a miniszter elő nem adja, mennyi leend az év végén e kölcsönből rendelkezésre; hogy a jelentésben nem emlitendő meg az új kölcsön céljából a miniszter által felvett 2 millió, mert csak a miniszter előbb emlitett felvilágosításai után itélhető meg, lesz-e kölcsönre szükség vagy nem; hogy végül a bizottság által kifejezendő, miként a delegációk határozatai lényegesen megbéníták az egyensúly helyreigazítására irányult törekvéseket. Széll p. miniszter nem tartja méltányosnak, hogy midőn kölcsön kö-

tése előtt áll, a pénztár leendő állapotáról oly részletes kimutatásokat követeljenek tőle, minők ma még, midőn az év végéig két hó van, nem is adhatók. Elégnek tartja azt, a mit eddig mondott, hogy a készlet 10 milliónál több, de az első hét hó pénztári szükségleténél kevesebb leend. Nem fogadja el Wahrmann azon vádját — hogy budgetje nem őszinte, mert nyíltan elismeré a kölcsönművelet szükségét s épen azért, hogy őszinte legyen, vett fel erre 2 milliót; de nem terjesztett kölcsöntörvényjavaslatot elő s maga nem kívánja, hogy a bizottság ma még szóljon róla. A közös kiadások rendes része csökkent s csak egy rendkívüli kiadás jött hozzá, melyet előtte szóló a monarchia védképessége érdekében csak úgy megszavazott volna, mint a delegátusok. Móricz az őszinteség hiányának vádját a miniszter irányában nem találja indokoltnak s a budgetet, úgy a mint tárgyalatott, megsavazza. Helfy ellenzéki álláspontjáról nem helyeselhetné, hogy a miniszter előterjeszse a pénztárnak az év végén leendő állását; egyebekben Wahrmann nézeteihez járul. Kerkápolly a miniszter azon nyilatkozata után, hogy több leend a pénztári készlet 14 milliónál, a fedezetlen hiányt erre nyugodtan ráutalhatni véli. A kölcsönökre nézve elég lesz a jelentésben annyit mondani, hogy beszerzése a kölcsönben 7 és fél millió deficitét még bizonyos összeggel növelendi. A közös kiadásokról semmit sem tart a jelentésbe felveendőnek. — Szontagh is az előbbi értelemben nyilatkozik. — Tisza miniszterelnök: ha bizalmat gerjeszthet a miniszter nyilatkozata, arra elég, a mit eddig előadott, s nem szükségesek ma még pontosan össze sem állítható kimutatások. A kölcsön céljából 2 m. felvételével csak őszinte eljárásról tett a pénzügyminiszter bizonyosságot. A háznak, de nem a bizottságnak, joga van kérdeni, miért járult a kormány a közös budget emeléséhez, s e kérdésre meg is felelnek. Most csak azt jegyzi meg, hogy a mostani delegáció kevesebbet törölt ugyan, mint az előbbi, de sokkal kisebb volt az elője terjesztett közös budget is. Nagyobb ugyan a quota, de ezt az ágyukon kívül a vámbevétel leszállítása okozta, s nem a kormány járult könnyelműen a kiadások emeléséhez. Nem helyeselné, hogy a hadügyi kiadások a jelentésben érintessenek. — Lukács a jelentésben felhívá a kormányt, hogy a helyettesítési alapot használja fel hitelműveletre. — Széll Kálmán pénzügyminiszter ebben finantialis szempontból hasznót nem lát, s egyébként is károsnak vélné, hogy a hadsereg minden alaptól megfosztassék. — Helfy kiemeli, hogy a közös budget leszállítását a mult pénzügyi bizottság is hangsúlyozta, s annál szükséges ez most a felemelt hadügyi budgettel szemben. — Tisza m. elnök sze-

órak napoknak s a napok örökkévalóságnak tetszenek.

— Hja édesem, úgy van az, ha az ember fiatal s vigan pezseg vére ereiben; hanem most menj csak be a sárga szobába s hozd ki azt a könyvet, melyből rendszeren olvasni szoktál nekem.

Meg kell tennünk mindent, hogy a türelemben gyakoroljuk magunkat.

— Az igaz, erre szükség is van — jegyzé meg Róza, kinyitva az ajtót. De egyszerre hangos örömkialtásban tört ki s Mannerstedt kitért karjai közé omlott, ki hevesen szorítá őt dobogó kebléhez. Ezután elcsendesült minden, néma lett, mint a sir.

— Nos gyermekek, mi dolog? — kérdé az öreg ur s könyökre támaszkodva figyelt. — Jertek be, hogy lássalak benneteket; jertek ha mondok.

Földi örangyaluk hangja magukhoz téríté a boldogokat s visszahozta őket a földre.

— Éltém bálvány, kedvesem, minde nem! — szólt Mannerstedt s kimondhatlan boldogsággal nézett a rózsafelhőben uszó bájos arczra; bepillantott a kék szemek tiszta egébe s a piros ajkak égsz csókjai alatt még pirosbabbá váltak.

Ekkor Róza gyöngéden eltolta őt magától s sugtató: — Az öreg hí; siessünk hozzá, ki számunkra e végetlen boldogságot eszközöl; legyen övé most minden gondolatunk, érzelmünk. — Közén fogva siettek az öreg tanár elé, letérdelve fogták meg kezét s mély néma elérzékenyséssel szorították ajkaikhoz.

Hirdetési díjak:

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 5 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22.) Haasenstein et Vogler (Wallischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapest: Haasenstein és Vogler hirdetés köv. rodáj Braun Ede hirdetésményi ügynöksége, József ter 10. sz. 1 emelet

Nyiltéri cikkek

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

rint csak annyiban hangsúlyoztatott akkor a reductio, mennyiben a monarchia védképessége azt megengedi. — Csengerly megjegyzi, hogy ez akkor a delegationalis ülészek előtt történt, most pedig a delegáció eljárásának bírálata gyanánt tűnnék föl. — A bizottság ezek után mellőzi Wahrmann Móricz indítványait, s jelentésébe a 7 és fél millió fedezetlen deficit kimutatása után felveszi, hogy az még nő a kölcsönnek — melyről ma a bizottság még nem nyilatkozik — kamataival, mely czélból a miniszter 2 milliót vett fel. — Tisza Kálmán miniszterelnök felvételni kéri még a jelentésbe, hogy ma két tárcza terhei helyettesítve „gyenge vállaira”, a belügyminiszterumban még egy — államtükari teendőkkel megbízandó — min. tanácsost szándékozik ki nevezni, de ez — az egyik miniszteri fizetés megmaradása folytán — nem kerül újabb költségbe. — A bizottság ennek felvételét elhatározván, az ülés véget ért.

— Román hóbot. A budapesti

„Albina” 64 ik száma következőket írja: fölirat: Orgiák vagy lakmározás (ugrandozás, ujongás) a román sirok fölött!

Ha valaki tudni akarja, miből áll az, mit a bócsi német s általában gazdáink a modern politikások kultúra s europai civilizációnak neveznek, melyről követelik: hogy Ausztria-Magyarországnak keleti hivatása volna, — ki meg akar győződni: hogyan beszél a legvadabb farkas és kutyaság — a humanismus, cultura és civilizatio álcája alatt, —

ki kóstolni akarja savanyúságát és undorodását a hazugság-, család-, a rablás, s a legundokabb szemtelenségnek a szabadság, világosság, előhaladás és boldogítás czímén, — nem kell mást tennie: mint elolvasni gazdáink — kiválóan a Lajthán túliak lapjaiból a dicsőítéseket, melyeket ezek Bukovina 100 éves jubileuma s a csernovitzi egyetem felállítására alkalmából ünnepelek.

Becsületes román s romlatlan ember nem olvashatja ezeket a néklül, hogy egész lényében fel ne háborodnék ezen aljas, nyomorult kegyetlenségnek, mely a cultura és civilizatio álcája alatt pöffeszedik a világ elé!

Rablás, hazugság, család, az igazság megfojtása a szivben s a népek lényegében, ezek prédikátatnak legfőbb céljainál egy nagy államnak, mely „Ausztria”-nak neveztetik, németnek mondatik az ő sok tanultja és bölcsével!!!

(Több német lapból való idézet után így megy ez — sűrű 4 hasábon át.)

Ugyanez írja:

„A magyar belügyminiszter rendelete, mely által rafnált s a törvényt mistifikáló módon a magyar nyelvet igyekezik behozni, még

Örömkönnék jöltévő harmatként hullottak az öreg szivére.

— No, no gyermekek, térjete magatokhoz, csendesedjete le; ez volt aztán a valódi meglepetés nemde, vagy volt valami sejtelméd felőle Róza, édesleányom?

— Nem volt, kedves nagybácsi, csak végetlenül vágytam őt látni — felelt a lányka s örömtől sugárzó tekintetét kedvesére fordítá, ki szorosan tartá őt átölelve. És most Ling papa s vele együtt az egész világ feledve lón ismét; csak egymást látták e perczben, megállt minden gondolatuk, érzésük s egész lelkük e tekintetben összpontosult.

De csakhamar belépett Ferdinánd is s miután néhány perczig csendesen szemlélte e néma, de sokat mondó csoportozatot, vidám tréfiával szakítá félbe az ábrándos, boldog jelenetet.

Tizenegy órakor átment Mannerstedt a kapitány társaságában jövendőbeli apósánál s anyósánál tenni tiszteletét.

Az öreg ur is szívesen elkísérte volna védenczét; de fájdalom oly gyenge volt, hogy a szobát nem hagyhatta el többé.

Hanem azért mindent oly okosan s elővigyázattal intézett el oda át, hogy bizonyos volt felőle, miszerint Mannerstedtet örömmel s őszinte szíveséggel fogják fogadni.

Róza egy kicsit előbb haza ment, hogy tudassa szülőivel vőlegénye megérkezését. (Folyt. köv.)

